

กล้วยที่สามารถรับประทานได้คือ **กล้วยในสกุลกล้วย (Musa)** ที่เกิดจากการผสมพันธุ์กันของกล้วย 2 ชนิดที่มีความแตกต่างกันของจีโนม* อย่างเด่นชัด คือ กล้วยป่า (*Musa acuminata*) จีโนมเป็น A และกล้วยป่าตานี (*Musa balbisiana*) จีโนมเป็น B

วิจัยแปด พันธุ์กล้วย

วิธีการจำแนกพันธุ์กล้วย

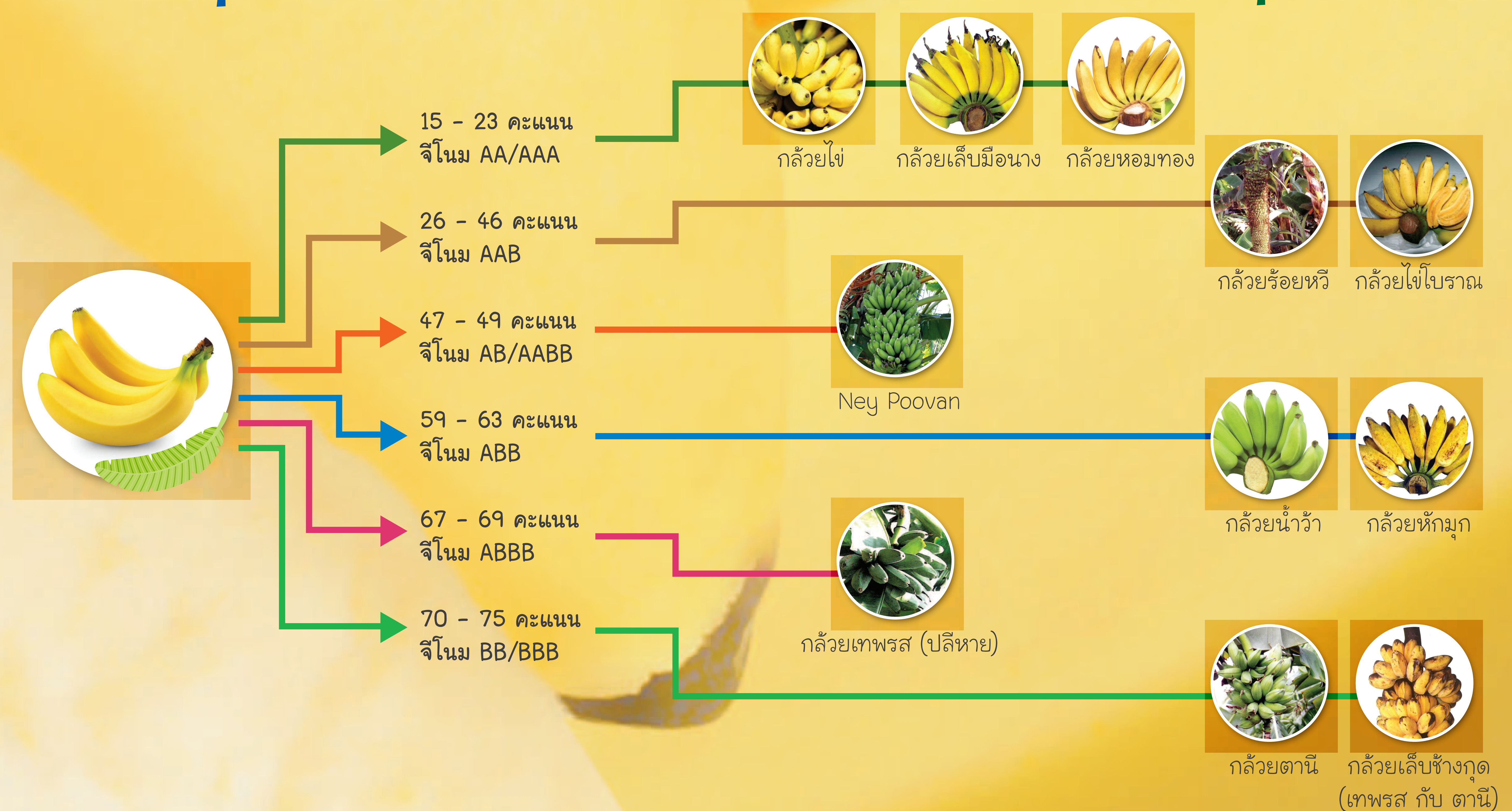
จำแนกตามลักษณะ 15 ประการ (ตารางที่ 1**) ถ้ามีลักษณะของกล้วยป่า (A) เด่นชัดให้คะแนนเป็น 1 แต่ถ้ามีลักษณะของกล้วยป่าตานี (B) เด่นชัดให้คะแนนเป็น 5 แต่หากมีลักษณะร่วมของทั้ง 2 พันธุ์ ให้คะแนน 2-4 ตามความเด่นชัดที่ปรากฏ และนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันจะจำแนกกล้วยได้เป็น 6 กลุ่ม

ตารางที่ 1** ลักษณะที่ใช้ในการพิจารณาให้คะแนนกล้วยตามลักษณะของจีโนม (เบจมาศ, 2538)

กล้วยป่า (*Musa acuminata*) A ← 1 2 3 4 5 → B กล้วยป่าตานี (*Musa balbisiana*)

ลักษณะ	<i>M.acuminata</i> (กลุ่ม A, คะแนน 1)	<i>M.balbisiana</i> (กลุ่ม B, คะแนน 5)
สีของกาบใบ	มีจุดหรือปื้นสีน้ำตาลหรือดำ	มีจุดจาง ๆ หรือไม่มีเลย
ร่องของกาบใบ	ขอบกาบใบตั้งหรือแผ่กางออก มีครีบหรือปีก	ขอบกาบใบม้วนเข้าหากันจนชิดไม่มีปีก
ก้านช่อดอก	มีขน	เรียบ ไม่มีขน
ก้านดอก	สั้น	ยาว
โอวูล (ไข่)	มีไข่ 2 แถวในแต่ละช่อง	มีไข่ 4 แถว แต่ไม่สม่ำเสมอ
ไหลของกาบป्ली	อัตราส่วน < 0.28	อัตราส่วน > 0.30
การม้วนของกาบป्ली	ม้วนไปข้างหลัง หลังจากดอกบาน	กาบป्लीตั้งขึ้นเมื่อดอกบาน
รูปร่างของกาบป्ली	รูปหอก (Lanceolate) หรือ รูปไข่ (Ovate) แคบ ๆ	รูปไข่ (Ovate) กว้าง
ปลายของกาบป्ली	แหลม (Acute)	มน (Obtuse)
การขีดของกาบป्लीด้านใน	ขีดจากโคนไปถึงปลาย	สีแดงสม่ำเสมอ
รอยแผลของกาบป्ली	เป็นโหนกเห็นชัดเจน	โหนกไม่เป็นสัน
กลีบดอกตัวผู้	ที่ปลายมีรอยย่นชัดเจน	ไม่มีรอยย่น
สีดอกตัวผู้	ครีมปนขาว	สีชมพูอ่อน
สีดอกตัวเมีย	ส้มค่อนข้างเหลือง	ครีม เหลืองขีดหรือชมพูอ่อน
สีของกาบป्ली	กาบป्लीด้านนอกสีแดง ม่วงเข้มหรือเหลือง ส่วนด้านในสีชมพู ม่วงเข้ม และเหลือง	ด้านนอกสีม่วงอมน้ำตาล ด้านในสีแดงสด

การแบ่งกลุ่มกล้วยในเชิงเมืองไทย ตามลักษณะที่ใช้คะแนนตามกลุ่มจีโนมที่พบ

*จีโนม หมายถึง หน่วยพันธุกรรม หรือยีนทั้งหมดที่มีสมบัติควบคุมลักษณะการผสมพันธุ์ในสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่ง

เรียบเรียงข้อมูลจาก :

- ทรัพยากรพันธุกรรมกล้วยในประเทศไทย...ทรัพย์แห่งสุวรรณภูมิ โดย ศศิวิมล แสงวงผล และ จามร สมณะ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับการเสริมการเรียนรู้ เล่ม 10

นิทรรศการ เรื่อง "กล้วย กล้วย"
57-03 / No. 05